

Łódź, dn. 15 maja 2026 r.

Dr hab. Aleksandra Nowakowska, prof. UŁ
Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska
Instytut Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytet Łódzki

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego
dr. Artura Hołuja
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie geografia społeczno-
ekonomiczna i gospodarka przestrzenna**

1. Ogólna charakterystyka Habilitanta

Dr Artur Hołuj legitymuje się bogatą oraz interdyscyplinarną ścieżką kształcenia, obejmującą zarówno obszar nauk ekonomicznych, jak i zagadnienia związane z gospodarką przestrzenną z aspektami inżynierskimi. Stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych uzyskał w 2009 roku na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Publiczne fundusze celowe w finansowaniu ochrony środowiska naturalnego w Polsce*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Zygmunt Szymła, natomiast funkcję recenzentów pełnili prof. dr hab. Stanisław Korniki oraz prof. dr hab. Kazimierz Górka. Przedłożona rozprawa została wysoko oceniona i uhonorowana Nagrodą Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, co potwierdza jej wartość naukową.

Wcześniej, w 2001 roku, Habilitant uzyskał tytuł zawodowy magistra na kierunku gospodarka przestrzenna w Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Praca magisterska pt. *Funkcjonowanie Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie*, przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Zygmunta Szymły, wpisywała się tematycznie w problematykę finansowania ochrony środowiska, stanowiąc tym samym preludium do późniejszych zainteresowań badawczych.

Istotnym elementem w rozwoju zawodowym Habilitanta była również decyzja o poszerzeniu kompetencji o komponent techniczno-inżynierski. W 2014 roku ukończył studia na kierunku gospodarka przestrzenna, specjalność: techniki i technologie inżynierskie w gospodarowaniu

przestrzenią, uzyskując tytuł zawodowy inżyniera na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, na podstawie pracy inżynierskiej pt. *Dylematy planowania infrastruktury drogowej w Polsce. Przykład obwodnicy małego ośrodka miejskiego – analiza, ocena i projekt optymalnego rozwiązania*, przygotowanej pod kierunkiem dr. hab. inż. Andrzeja Woźniaka, prof. UEK.

Ścieżka rozwoju dra Artura Hołuja została ponadto uzupełniona o kompetencje dydaktyczne. W 2007 roku ukończył Studium Doskonalenia Pedagogicznego w Akademii Ekonomicznej w Krakowie, uzyskując formalne przygotowanie do pracy dydaktycznej. Z kolei w 2020 roku ukończył kurs tutorski I stopnia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, co wskazuje na jego zaangażowanie w rozwój nowoczesnych metod kształcenia akademickiego.

Dr Artur Hołuj od początku swojej kariery zawodowej związany jest z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie, wcześniej Akademią Ekonomiczną w Krakowie, gdzie rozwijał swoją aktywność naukowo-dydaktyczną, przechodząc kolejne etapy awansu akademickiego. W latach 2001–2009 był zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Gospodarki Regionalnej na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych. Okres ten stanowił fundament jego dalszego rozwoju naukowego, umożliwiając zdobycie doświadczenia dydaktycznego oraz prowadzenie badań w obszarze gospodarki regionalnej i przestrzennej, co znalazło odzwierciedlenie w przygotowanej rozprawie doktorskiej.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora w 2009 roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Gospodarki Regionalnej, w Zakładzie Ekonomiki Regionu i Inżynierii Przestrzennej, na Wydziale Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, gdzie pracował w latach 2010–2019. Następnie, od 10 lipca 2019 roku do chwili obecnej, kontynuuje zatrudnienie na stanowisku adiunkta w Katedrze Gospodarki Przestrzennej, wcześniej Katedrze Gospodarki Regionalnej, funkcjonującej w strukturze Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Studiów Miejskich, w ramach Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej UEK. Przebieg zatrudnienia wskazuje na stabilność ścieżki rozwoju zawodowego.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Monografia dra Artura Hołuja zatytułowana „Efekty zewnętrzne w gospodarce przestrzennej” składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów stanowiących zasadniczą część pracy oraz zakończenia. Uzupełniona jest spisem literatury, tabel i rysunków oraz streszczeniem w języku angielskim. Całość pracy liczy 340 stron.

Tematyka pracy poświęcona jest wyzwaniom rozwoju przestrzennego, takim jak chaos urbanistyczny, presja na środowisko czy niesprawność systemów planowania. Monografia koncentruje się na problematyce efektów zewnętrznych w gospodarce przestrzennej, które Habilitant postrzega jako złożony system relacji między podmiotami gospodarczymi, społeczeństwem oraz środowiskiem przyrodniczym. W swojej pracy Autor podejmuje ambitną próbę integracji klasycznych teorii ekonomicznych z podejściem przestrzennym, wskazując, że efekty zewnętrzne są nie tylko przejawem zawodności rynku, lecz także kluczowym mechanizmem kształtującym strukturę i funkcjonowanie przestrzeni. Tym samym praca wpisuje się w aktualną debatę o kierunkach polityki gospodarczej i przestrzennej, a jej znaczenie wykracza poza dyskurs akademicki.

Struktura pracy odpowiada przyjętej triadzie celów: teoretycznego, poznawczego i metodycznego. Cel teoretyczny Autor określił jako osadzenie efektów zewnętrznych w kontekście koncepcji teoretycznych, a także ich zdefiniowanie i podział oraz analizę procesu internalizacji efektów zewnętrznych. Celem o charakterze poznawczym jest zaproponowanie metody ustalania cech i typów efektów zewnętrznych w gospodarce przestrzennej. Cel metodyczny to opracowanie i przetestowanie metody delimitacji obszarów dotkniętych efektami zewnętrznymi generowanymi w wyniku procesów żywiołowej suburbanizacji miast. Habilitant wskazał także cele szczegółowe. Są nimi: (1) identyfikacja ewolucji koncepcji i znaczenia efektów zewnętrznych oraz empiryczna weryfikacja tezy o roli efektów zewnętrznych w gospodarce przestrzennej, a także (2) ustalenie związków pomiędzy efektami zewnętrznymi: specjalizacji, konkurencji, pionowymi i poziomymi, dywersyfikacji, sąsiedztwa oraz dyfuzji, czyli rozprzestrzeniania, a efektami zewnętrznymi w gospodarce przestrzennej.

Warstwa teoretyczna, obejmująca dwa pierwsze rozdziały pracy, jest mocno rozbudowana. Punktem wyjścia jest krytyczna diagnoza stanu badań, w której Autor identyfikuje wyraźną lukę poznawczą, definiowaną jako brak spójnej i zoperacjonalizowanej teorii efektów zewnętrznych dostosowanej do specyfiki gospodarki przestrzennej. Habilitant dokonuje przeglądu i analizy literatury przedmiotu – definiuje i klasyfikuje efekty zewnętrzne oraz proces ich internalizacji, a także osadza je w różnych kontekstach teoretycznych. Efektem tych prac jest przedstawienie ewolucji rozumienia efektów zewnętrznych, co tworzy tło konceptualne dla dalszych analiz. W swoich rozważaniach Autor podkreśla niedostateczną zdolność istniejących podejść do wyjaśniania takich procesów, jak suburbanizacja, chaos przestrzenny czy dyfuzja zjawisk społeczno-gospodarczych. Tym samym warstwa teoretyczna monografii stanowi próbę zarówno uzupełnienia luki badawczej, jak i uporządkowania istniejącego dorobku.

Szczególne znaczenie w konstrukcji monografii ma rozdział trzeci, koncentrujący się na identyfikacji różnorodności podejść teoretycznych do efektów zewnętrznych, określeniu ich znaczenia dla systemu interwencji publicznej oraz wskazaniu zależności między działaniami sektora publicznego a mechanizmami generowania „zewnętrzności”. Autor wyodrębnił podstawowe grupy efektów zewnętrznych, w tym efekty specjalizacji i konkurencji, pionowe i poziome, dywersyfikacji i sąsiedztwa, oraz na podstawie badania eksperckiego ustalił siłę oddziaływania oraz relację przyczynowo-skutkową. Zastosowane rozróżnienie i kategorie analityczne mają duże znaczenie naukowe – pogłębiają analizę i wskazują na wielowymiarowość badanych procesów. Habilitant akcentuje ich relacyjny i przestrzenny charakter oraz brak możliwości pełnej kontroli przez podmioty uczestniczące w procesie gospodarowania.

Ten etap monografii stanowi fundament dla budowania zaplecza pojęciowego na potrzeby operacjonalizacji i konstrukcji własnego aparatu badawczego, który zaprezentowany został w czwartym rozdziale monografii. Habilitant zaproponował autorską metodę identyfikacji i klasyfikacji efektów zewnętrznych dla potrzeb analizy żywiłowej suburbanizacji. Na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie kategorii efektów amfoterycznych, które podważają klasyczny, dychotomiczny podział na efekty pozytywne i negatywne.

Kolejne dwa rozdziały stanowią warstwę empiryczną monografii. W rozdziale piątym Habilitant szczegółowo opisał metodologię oraz wyniki badania jakościowego, obejmującego metodę delficką i wywiad standaryzowany, by na tak określonej podbudowie dokonać typologii efektów zewnętrznych. Badanie obejmowało cztery zasadnicze etapy: identyfikację efektów zewnętrznych w gospodarce przestrzennej, ich weryfikację, określenie siły oddziaływania oraz ocenę podtypów efektów. Analizie poddano między innymi efekty planowania przestrzennego i polityki przestrzennej, gospodarki nieruchomościami, efekty przyrodnicze, środowiskowe i rolnicze oraz efekty infrastruktury technicznej i transportu.

Rozdział szósty monografii to ilościowo-przestrzenna analiza zakresu występowania żywiłowej suburbanizacji i towarzyszących jej efektów zewnętrznych. Autor zastosował autorską metodę delimitacji obszarów występowania efektów zewnętrznych, wykorzystując analizę danych statystycznych i kartograficznych. W ramach tego etapu przeprowadzono selekcję zmiennych, ich weryfikację przy użyciu analizy Benforda, badanie zależności liniowych z wykorzystaniem współczynników korelacji Pearsona, a następnie konstrukcję wskaźników syntetycznych. Analiza objęła wszystkie gminy w Polsce oraz miasta rdzeniowe miejskich obszarów funkcjonalnych, co nadaje pracy szeroki zakres poznawczy i znaczenie aplikacyjne. W praktyce doprowadziło to do opracowania narzędzia delimitacyjnego umożliwiającego

wskazanie obszarów szczególnie podatnych na niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy i związane z tym koszty społeczne, środowiskowe oraz infrastrukturalne. Całość pracy kończy podsumowanie wskazujące wyzwania dla gospodarki przestrzennej.

Recenzowana monografia stanowi kompleksowe i wielowątkowe opracowanie naukowe. Jest to ambitna praca, której główną osią jest próba systemowego ujęcia efektów zewnętrznych w kontekście procesów przestrzennych. Autor podejmuje wysiłek wykraczający poza klasyczne, ekonomiczne rozumienie tej kategorii, lokując ją w ramach analizy gospodarczej, przestrzennej i społecznej. Istotnym atutem opracowania jest jego interdyscyplinarny charakter oraz integracja różnych podejść badawczych, co znajduje odzwierciedlenie w sposobie konceptualizacji problemu – przestrzeń traktowana jest jako dobro relacyjne i nośnik efektów zewnętrznych. Autor zestawia różne koncepcje z zakresu ekonomii, geografii i urbanistyki, ujmując efekty zewnętrzne jako zjawisko zakorzenione jednocześnie w mechanizmach rynkowych, strukturze przestrzennej oraz relacjach społecznych.

Walorem monografii jest jej wymiar teoretyczny. Autor nie tylko dokonuje rekonstrukcji istniejących ujęć, lecz proponuje także własne rozwiązania definicyjne i klasyfikacyjne. Na szczególną uwagę zasługuje odejście od prostego podziału na efekty pozytywne i negatywne oraz wprowadzenie kategorii efektów amfoterycznych. Autor proponuje wielowymiarowe ujęcie efektów zewnętrznych, w którym ten sam proces może generować zarówno korzyści, jak i koszty – w zależności od skali, czasu czy grupy interesariuszy.

Ważnym atutem monografii jest także jej wymiar aplikacyjny. Autor podejmuje próbę przełożenia rozważań teoretycznych na konkretne narzędzia analityczne – metody identyfikacji i delimitacji efektów zewnętrznych w analizie procesów suburbanizacji. Proponowane rozwiązania mogą stanowić istotne wsparcie dla decydentów publicznych i planistów, umożliwiając bardziej świadome uwzględnianie efektów zewnętrznych w kształtowaniu polityk przestrzennych.

Monografia nie jest pozbawiona pewnych mankamentów. Po pierwsze, uwagę zwraca problem ograniczonej falsyfikowalności przyjętej hipotezy badawczej. Sformułowanie, zgodnie z którym efekty zewnętrzne „współtowarzyszą procesom zachodzącym w gospodarce przestrzennej oraz w terytorialnych systemach gospodarowania przestrzenią” (s. 15), ma bardzo szeroki charakter, przez co trudno uznać je za hipotezę w ścisłym sensie metodologicznym. Hipoteza ta wydaje się zarazem nadmiernie oczywista. Z tego względu pełni ona raczej funkcję ogólnej tezy interpretacyjnej lub ramy problemowej niż precyzyjnego narzędzia weryfikacji empirycznej.

Po drugie, struktura części teoretycznej monografii nie jest w pełni przejrzysta i miejscami zaburza logiczną sekwencję wywodu. Autor rozpoczyna rozważania od analizy wpływu efektów zewnętrznych na zachowania przestrzenne, a dopiero w następnych podrozdziałach przechodzi do omówienia ich istoty, definicji oraz typologii. Zastrzeżenia budzi również powtarzalność niektórych treści w kolejnych rozdziałach pracy. Te same definicje, klasyfikacje i ustalenia terminologiczne powracają wielokrotnie, co osłabia zwartość narracji naukowej i sprawia wrażenie częściowego dublowania treści, zwłaszcza w obrębie rozdziałów 1–4. Szczególnie widoczne jest to w przypadku definicji efektów zewnętrznych. Ponadto wyzwaniem są mało precyzyjne nazwy rozdziałów i podrozdziałów pracy, które utrudniają śledzenie treści, a zarazem rozmywają granice między poszczególnymi częściami pracy.

Kolejnym mankamentem monografii jest nadmiernie rozbudowana część teoretyczna oraz jej przeciążenie treściowe. Dygresyjność i rozwlekłość wywodu przekładają się na znaczną objętość podbudowy teoretycznej, liczącej ponad 170 stron. Liczne wątki poboczne, które — choć same w sobie niejednokrotnie interesujące — oraz nadmierna szczegółowość niektórych fragmentów monografii osłabiają spójność wywodu. Przykładem takiego rozwiązania jest dwunastostronicowy podrozdział 2.6 pt. „Instytucjonalno-prawne podstawy gospodarki przestrzennej”. Choć zawiera on interesującą analizę, jego znaczenie dla realizacji przyjętych celów badawczych wydaje się ograniczone.

Wątpliwości budzi także sposób operacjonalizacji kluczowego dla monografii pojęcia efektów zewnętrznych. Autor wielokrotnie powraca do jego definiowania i redefiniowania, jednak w pracy brakuje jednej, konsekwentnie stosowanej definicji operacyjnej, która mogłaby stanowić stabilny punkt odniesienia dla dalszych analiz. Zastrzeżenia budzi również znaczna złożoność i wielowarstwowość zastosowanego aparatu pojęciowego. Autor posługuje się rozbudowanym systemem kategorii oraz podkategorii efektów zewnętrznych, co z jednej strony odzwierciedla złożoność analizowanego zjawiska, z drugiej jednak może ograniczać zrozumienie wywodu.

Podsumowując, pomimo kilku uwag krytycznych, monografia ma istotny potencjał poznawczy, metodyczny i aplikacyjny. W swojej pracy Autor przeprowadza czytelną sekwencję działań — od przeglądu literatury i identyfikacji luki badawczej, przez konceptualizację pojęcia i jego operacjonalizację, po badania eksperckie i empiryczne analizy ilościowo-przestrzenne obejmujące wszystkie gminy w Polsce. Najważniejszym rezultatem jest stworzenie autorskiego modelu badania efektów zewnętrznych w gospodarce przestrzennej oraz autorskiego narzędzia delimitacji obszarów dotkniętych skutkami żywiołowej suburbanizacji. Monografia stanowi wartościowy i znaczący wkład w rozwój badań nad gospodarką przestrzenną. Jej siłą

jest próba integracji różnych podejść badawczych wokół kategorii efektów zewnętrznych. Monografia ta stanowi przykład pracy o wysokim stopniu dojrzałości naukowej, w której Autor podejmuje próbę systemowego ujęcia złożonego problemu efektów zewnętrznych. Jednocześnie wskazane ograniczenia mają charakter raczej metodologiczny niż fundamentalny i nie podważają wartości naukowej pracy, lecz wskazują na obszary, w których możliwe jest doskonalenie warsztatu w przyszłej pracy naukowej.

3. Ocena pozostałej aktywności naukowej

Łącznie dorobek publikacyjny dra Artura Hołuja obejmuje 72 publikacje naukowe. Na dorobek ten składają się: 3 monografie, wraz z głównym osiągnięciem naukowym, 14 rozdziałów w monografiach, 53 artykuły naukowe oraz 2 redakcje monografii, z czego 57 publikacji wydanych zostało po uzyskaniu stopnia doktora w 2009 r., w tym 5 rozdziałów w monografiach, 19 artykułów w języku angielskim i jeden artykuł w języku słoweńskim. Sumaryczny Impact Factor wynosi 17,808 i dotyczy on 6 artykułów opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora.

W ujęciu ilościowym dorobek naukowy Kandydata należy ocenić na poziomie ponadprzeciętnym dla kandydatów do stopnia doktora habilitowanego. Potwierdzają to m.in. wskaźniki cytowań w kluczowych bazach naukowych. Indeks Hirscha w bazie Google Scholar wynosi 13, a łączna liczba cytowań to 561. W bazie Web of Science Indeks Hirscha wynosi 5, a łączna liczba cytowań 119, zaś w bazie Scopus Indeks Hirscha kształtuje się na poziomie 6, a liczba cytowań wynosi 132. Zasięg przestrzenny wydawnictw, w których były publikowane prace naukowe Habilitanta, wskazuje, iż dorobek ten ma w większości krajowy i międzynarodowy charakter.

Zainteresowania naukowe Habilitanta koncentrują się wokół 4 obszarów zagadnień związanych z procesami rozwoju przestrzennego. Główne kierunki badań to:

1. Efekty zewnętrzne w rozwoju społeczno-ekonomicznym struktur przestrzennych, klasyfikacja, internalizacja, źródła i narzędzia ograniczania ich negatywnych skutków;
2. Rozwój miast i regionów a procesy przestrzenne i ich skutki – diagnoza, pomiar i regulacja żywiołowych zjawisk przestrzennych w Polsce;
3. Wyzwania współczesnej gospodarki przestrzennej – efektywność ustawodawstwa, integracja polityk rozwoju i innowacyjne mechanizmy zarządzania przestrzenią;
4. Problemy ochrony środowiska przyrodniczego w gospodarce przestrzennej – instrumenty finansowe, efektywność polityki ekologicznej i przestrzennej.

Pierwszy wątek badań dra Artura Hołuja dotyczy efektów zewnętrznych w rozwoju społeczno-ekonomicznym i stanowi kluczowy nurt dorobku Autora. Habilitant w swoich badaniach koncentruje się na ich klasyfikacji, źródłach, mechanizmach internalizacji oraz narzędziach ograniczania negatywnych konsekwencji. Istotnym wkładem jest opracowanie nowatorskiego ujęcia efektów zewnętrznych w planowaniu przestrzennym, uwzględniającego ich przestrzenny charakter, uwarunkowania lokalizacyjne oraz zależność od procesów dyfuzji, np. wiedzy i kapitału. Autor podkreśla znaczenie efektów rozprzestrzeniania, *spatial spillover*, wskazując na ich powiązania z niedoskonałościami rynku i problemami praw własności. Rozwinięto także koncepcję internalizacji poprzez przypisanie kosztów sprawcom oraz zaproponowano instrumenty instytucjonalne, legislacyjne i fiskalne, wspierające ograniczanie negatywnych i wzmacnianie pozytywnych efektów zewnętrznych, szczególnie w kontekście koordynacji lokalizacji zabudowy. W tym nurcie badań znaczącą pozycję zajmują badania dotyczące procesu urban sprawl, którego efekty zewnętrzne zostały zidentyfikowane i usystematyzowane m.in. na przykładzie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Autor wnosi także istotny wkład w systematyzację efektów zewnętrznych poprzez ich klasyfikację oraz rozszerzenie analiz na różne konteksty funkcjonalne, takie jak miasta 15-minutowe czy kurczące się ośrodki miejskie. Podkreśla konieczność integracji polityki przestrzennej z mechanizmami internalizacji oraz wyposażenia samorządów w skuteczne instrumenty prawno-finansowe.

Drugi obszar badawczy Habilitanta dotyczy procesów przestrzennych, w szczególności relacji między rozwojem miast i regionów a zjawiskiem urban sprawl w Polsce. Autor identyfikuje systemowe źródła chaosu przestrzennego, wskazując na niespójność legislacyjną oraz słabość narzędzi zarządzania na poziomie lokalnym i metropolitalnym. Jego wkładem jest m.in. autorska metoda delimitacji obszarów zagrożonych rozlewaniem się zabudowy, rozszerzająca dotychczasowe podejścia i mająca zastosowanie diagnostyczne w polityce przestrzennej. Badania obejmują również analizę struktur metropolitalnych, w tym koncepcję „pentagramu urbanizacyjnego” dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, oraz porządkują procesy rozwojowe, rozróżniając urban sprawl od kontrolowanej ekspansji rdzenia. Istotnym ogniwem tych badań jest eksponowanie społecznych kosztów krańcowych w procesach decyzyjnych dotyczących zagospodarowania przestrzennego. Habilitant podkreśla także zależność między jakością polityki przestrzennej a kondycją finansową jednostek samorządu terytorialnego. W wymiarze regulacyjnym krytykuje nieskuteczność dotychczasowych instrumentów planistycznych i proponuje rozwiązania systemowe, np. opłatę progową, akcentując potrzebę lepszego internalizowania kosztów społecznych oraz ochrony zasobów środowiskowych w ramach planowania miejscowego.

Trzeci obszar zainteresowań naukowych Habilitanta koncentruje się na efektywności ustawodawstwa, integracji polityk rozwoju oraz innowacyjnych mechanizmach zarządzania przestrzenią. Autor analizuje relacje między prawem, polityką i procesami przestrzennymi, wskazując na strukturalne słabości polskiego systemu planowania, takie jak niespójności regulacyjne, problemy terminologiczne czy dominacja decyzji o warunkach zabudowy. Istotnym wkładem badawczym jest identyfikacja rekomendacji dla rozwoju miast po pandemii COVID-19, m.in. zwiększenie elastyczności regulacji, ochrona przestrzeni publicznych, rozwijanie zielonych technologii oraz wykorzystywanie koncepcji miasta 15-minutowego jako modelu bardziej odpornego i zrównoważonego rozwoju. W ramach tego nurtu badań Habilitant koncentruje swoją uwagę na integracji planowania przestrzennego z innymi politykami publicznymi, w tym ochroną dziedzictwa kulturowego i środowiska, a także doskonaleniu mechanizmów zarządzania przestrzenią. Autor wskazuje na niedostateczne powiązania między strategiami rozwoju a instrumentami planistycznymi oraz braki w procedurach uzgodnień i diagnoz. Postuluje wzmocnienie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, reformę funduszy ekologicznych czy wzmocnienie prognoz w planowaniu infrastruktury, co ma sprzyjać bardziej racjonalnemu i zrównoważonemu kształtowaniu przestrzeni.

Czwarty nurt badań Habilitanta dotyczy ochrony środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem roli instrumentów finansowych oraz efektywności polityki ekologicznej i przestrzennej. Autor bada powiązania polityki ekologicznej z polityką przestrzenną, ujmując tę relację jako współzależność ładu ekologicznego i ładu przestrzennego. Dokonuje analizy ewolucji polskiej polityki ekologicznej po 1989 r. oraz funkcjonowania systemu finansowania ochrony środowiska. Habilitant formułuje rekomendacje dotyczące usprawnienia działania funduszy ekologicznych, m.in. EkoFunduszu czy Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, wykazując ich znaczenie dla realizacji inwestycji proekologicznych i poprawy jakości środowiska. Dorobek ten integruje perspektywę środowiskową z planowaniem przestrzennym i polityką regionalną, tworząc podstawy dla dalszych badań nad efektywnością polityk publicznych.

Aktywność naukowa Habilitanta realizowana poza macierzystą uczelnią obejmuje współpracę badawczą o charakterze krajowym i międzynarodowym. Dr Artur Hołuj odbył ponad półroczny staż naukowy na Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie, w okresie 28.02.2022–14.09.2022. W trakcie tego pobytu rozwijał kompetencje badawcze w obszarze gospodarki przestrzennej, planowania przestrzennego i rynku nieruchomości, prowadząc analizy literaturowe i badania empiryczne dotyczące efektów zewnętrznych i procesów urbanistycznych. Istotnym elementem tej aktywności była implementacja

zaawansowanych metod delimitacji przestrzennej, m.in. z wykorzystaniem narzędzi GIS i modelowania urban sprawl. Aktywność ta zaowocowała wspólnymi publikacjami, udziałem w zespołach badawczych, w tym PAN, projektach międzynarodowych i aplikacyjnych, m.in. GOSPOSTRATEG.

Habilitant odbył także czteromiesięczny staż w firmie CGIS, w okresie 01.12.2014–31.03.2015, gdzie realizował głównie badania związane z metodami delimitacji obszarów dla potrzeb procesu planowania rozwoju. Staż ten stał się dobrą platformą rozwoju kompetencji praktycznych, m.in. szkolenia z Geox, oraz budowania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

W obszarze doświadczeń naukowych zdobytych poza macierzystą uczelnią Habilitant wskazał także współpracę międzynarodową z Uniwersytetem Babeşa i Bolyaia w Rumunii, trwającą nieprzerwanie od 2020 roku. Choć współpraca ta nie ma charakteru typowego stażu naukowego, stanowi cenne doświadczenie w aktywności akademickiej Habilitanta. W ramach tej aktywności dr Artur Hołuj prowadził m.in. badania nad mechanizmami rozwoju struktur przestrzennych czy doskonaleniem metod badawczych stosowanych w ocenie przestrzennych efektów zewnętrznych. Efektem tej współpracy są liczne publikacje naukowe, udział w seminariach naukowych i procesach ewaluacyjnych.

Dr Artur Hołuj upowszechniał wyniki prowadzonych badań, prezentując je na 22 konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, z czego 18 konferencji odbyło się po uzyskaniu stopnia doktora. Były to referaty w języku polskim i angielskim. Ponadto brał czynny udział w dyskusjach naukowych podczas 34 wydarzeń, takich jak seminaria naukowe czy posiedzenia zespołów i komitetów naukowych.

Habilitant posiada liczne doświadczenia projektowe o charakterze naukowo-badawczym. Wśród projektów finansowanych w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych na uwagę zasługuje udział w zespole realizującym projekt *Mechanizmy finansowe w gospodarce wynikające ze zjawiska urban sprawl* (NCN, 2017–2021, główny wykonawca). Projekt dotyczył analizy mechanizmów finansowych powiązanych z rozlewaniem się miast, czyli urban sprawl. Szczególne znaczenie w rozwoju naukowym Habilitanta ma także wieloletni projekt ReActPlan „Nowy model regionalnego i miejscowego planowania przestrzennego dla zapewnienia odporności i bezpieczeństwa struktury przestrzennej Polski w kontekście współczesnych wyzwań rozwojowych” (NCBR, program GOSPOSTRATEG IX; 2023–2026; wykonawca). Celem projektu jest stworzenie podstaw dla zmian legislacyjnych i praktyki planistycznej w Polsce.

Na uwagę w dorobku Habilitanta zasługują także dwa projekty koncentrujące swoją uwagę na doskonaleniu jakości funkcjonowania i rozwoju wyższych uczelni. Projekt „Ścieżki

dostosowania uczelni ekonomicznych do zmian w systemie szkolnictwa wyższego – katalog dobrych praktyk” (Program „Dialog” MNiSW; 2017–2019; wykonawca) koncentrował się na analizie adaptacji uczelni ekonomicznych do zmian systemowych w szkolnictwie wyższym. Projekt miał znaczenie aplikacyjne, dostarczając rekomendacji dla polityki edukacyjnej. Habilitant wskazuje także projekt POWER 3.5 – Zintegrowany Program Rozwoju UEK (2020–2023; ekspert merytoryczny). Projekt dotyczył kompleksowego rozwoju uczelni w zakresie dydaktyki i kompetencji. Efektem projektu było podniesienie jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

Ponadto dr Artur Hołuj z sukcesem aplikował o granty w ramach macierzystej uczelni. Łącznie realizował 3 projekty badawcze w ramach Programu Potencjał UEK. W jednym z nich pełnił funkcję kierownika, a w dwóch funkcję wykonawcy. Tematyka tych projektów koncentrowała się na zagadnieniach związanych z urban sprawl, suburbanizacją, efektami zewnętrznymi oraz procesami planowania przestrzennego i ich wpływem na ład przestrzenny. Uzupełnieniem aktywności projektowej Habilitanta są projekty finansowane ze środków na działalność statutową. Łącznie w latach 2011–2025 dr Artur Hołuj uczestniczył w kilkunastu małych grantach badawczych poświęconych badaniom różnych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej i rozwoju regionalnego. W ramach projektów realizował badania dotyczące funkcjonowania miast, procesów suburbanizacji, roli infrastruktury oraz efektów planowania przestrzennego.

Na uwagę zasługuje znaczące zaangażowanie Habilitanta w działalność redakcyjną i współpracę z czasopismami naukowymi o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Habilitant wskazuje na stałą kooperację z czterema wydawnictwami, co świadczy o ugruntowanej pozycji w środowisku naukowym. Szczególnie istotnym elementem dorobku jest pełnienie od 2014 r. funkcji członka rady naukowej czasopisma „Journal of Settlements and Spatial Planning”. Dr Artur Hołuj posiada także doświadczenie w pełnieniu funkcji redaktora gościnnego, zarówno w ramach specjalnego wydania „Journal of Settlements and Spatial Planning” (2020–2022), jak i w czasopiśmie „Land” (2022–2024). Tematyka tych publikacji koncentrowała się na problematyce urban sprawl i narzędzi planowania przestrzennego, co pozostaje ściśle związane z wiodącym nurtem zainteresowań naukowych Habilitanta. Uzupełnieniem aktywności redakcyjnej jest objęcie w 2025 r. funkcji redaktora tematycznego w czasopiśmie „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Oeconomica”, co potwierdza dalszy rozwój kompetencji w zakresie zarządzania procesem wydawniczym.

Aktywność naukowa Habilitanta obejmuje także recenzje prac naukowych. Łącznie po uzyskaniu stopnia doktora wykonał 133 recenzje artykułów naukowych oraz monografii.

W latach 2009–2025 zrecenzował 119 artykułów dla 24 czasopism naukowych, zarówno zagranicznych, indeksowanych w bazach Web of Science lub Scopus, jak i wiodących polskich czasopism z dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz dyscyplin pokrewnych. Był dodatkowo recenzentem dwóch monografii oraz całego zeszytu naukowego zawierającego 12 tekstów naukowych.

Habilitant wykazuje aktywne członkostwo w międzynarodowych i krajowych organizacjach oraz towarzystwach naukowych. W swojej karierze był aktywny w 13 tego typu organizacjach, wśród których na uwagę zasługuje Stowarzyszenie Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych, zespoły Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN czy Unia Uczelni na rzecz kierunków studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant był laureatem 7 indywidualnych i zespołowych Nagród Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Ponadto w 2014 r. otrzymał Nagrodę Zespołową Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie II stopnia w dziedzinie działalności naukowej.

Ważnym filarem dorobku Habilitanta jest szeroka współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmująca zarówno projekty aplikacyjne realizowane na potrzeby samorządów lokalnych i regionalnych oraz administracji rządowej, jak i współpracę z sektorem biznesu, w tym działania z zakresu komercjalizacji wiedzy. Łącznie w swoim dorobku dr Artur Hołuj posiada ponad dziesięć przedsięwzięć o charakterze eksperckim, wdrożeniowym lub doradczym. Istotnym elementem tego dorobku jest również aktywny udział w zespołach konkursowych i oceniających, potwierdzający rozpoznawalność kompetencji Habilitanta poza środowiskiem akademickim.

Reasumując, ocena pozostałego dorobku naukowego dr. Artura Hołuja potwierdza, że mamy do czynienia z doświadczonym i dojrzałym badaczem, posiadającym wielowymiarowe osiągnięcia naukowe na ponadprzeciętnym poziomie. Dorobek ten cechuje się spójnością problemową, konsekwencją w rozwijaniu wybranych kierunków badawczych oraz wyraźnym osadzeniem w aktualnych dyskusjach naukowych dotyczących gospodarki przestrzennej, rozwoju lokalnego i regionalnego oraz ekonomicznych uwarunkowań procesów przestrzennych. Na szczególne podkreślenie zasługuje zarówno aktywność publikacyjna Habilitanta, jak i jego zaangażowanie w projekty badawcze, eksperckie oraz aplikacyjne, świadczące o umiejętności łączenia refleksji teoretycznej z praktycznym wymiarem działalności naukowej.

4. Ocena aktywności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę

Aktywność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska Habilitanta jest wieloaspektowa i ponadprzeciętna dla kandydatów do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Jego aktywność dydaktyczna koncentruje się głównie wokół kierunku gospodarka przestrzenna, jednak obejmuje również inne kierunki studiów I i II stopnia, co świadczy o szerokim zakresie kompetencji dydaktycznych. Prowadzone zajęcia pozostają w ścisłym związku z zainteresowaniami badawczymi Habilitanta i obejmują zarówno klasyczne zagadnienia planowania przestrzennego i polityki regionalnej, jak i bardziej zaawansowane treści związane z ekonomicznymi i finansowymi aspektami gospodarowania przestrzenią oraz wykorzystaniem narzędzi komputerowych. Różnorodność form dydaktycznych, takich jak wykłady, ćwiczenia, laboratoria, zajęcia projektowe i terenowe, potwierdza doświadczenie Habilitanta oraz jego zdolność do dostosowania metod nauczania do specyfiki przedmiotów i potrzeb studentów.

Dorobek dydaktyczny Habilitanta obejmuje ponad 8000 godzin przeprowadzonych zajęć, co wskazuje na znaczące doświadczenie zawodowe. Istotnym elementem jego aktywności jest także tworzenie autorskich programów nauczania oraz ich systematyczna aktualizacja – Habilitant opracował lub współtworzył liczne kursy, dokonał ponad stu modyfikacji kart przedmiotów oraz pełni funkcję koordynatora kilku kursów. Wysoką jakość prowadzonych zajęć potwierdzają bardzo dobre oceny studenckie. Dodatkowo Habilitant angażował się w proces kształcenia poza uczelnią, w tym na studiach podyplomowych oraz w inicjatywach popularyzujących wiedzę wśród uczniów szkół średnich. Na podkreślenie zasługuje także jego zaangażowanie w różnorodne formy aktywności dydaktycznej, takie jak opieka nad praktykami zawodowymi, koordynacja zajęć terenowych, współorganizacja cyklicznych warsztatów urbanistyczno-architektonicznych i obozów naukowych, a także współpraca dydaktyczna ze szkołami średnimi. W dorobku dydaktycznym Habilitanta znajduje się także przygotowanie czterech rozdziałów w podręcznikach akademickich.

W latach 2010–2025 Habilitant był promotorem 125 prac dyplomowych na kierunku gospodarka przestrzenna na studiach licencjackich i inżynierskich, w tym 103 prac na studiach I stopnia oraz 22 prac na studiach II stopnia. Pełnił także funkcję recenzenta w przypadku 134 prac inżynierskich, licencjackich oraz magisterskich. Ważnym elementem pracy dydaktyczno-naukowej jest pełnienie funkcji promotora pomocniczego w dwóch pracach doktorskich: mgr. inż. Krzysztofa Kopcia, rozprawa doktorska pod kierunkiem prof. dr. hab. Aleksandra Noworóla pt. *Rewitalizacja jako stymulator regeneracji miejskiej na przykładzie dużych miast Polski*, oraz mgr inż. Natalii Kopeć, rozprawa doktorska pod kierunkiem dr. hab. Piotra Lityńskiego, prof. UEK, pt. *Wartościowanie przyrodniczych konsekwencji*

rozlewania się miast ze szczególnym uwzględnieniem usług ekosystemowych na przykładzie polskich aglomeracji.

Dr Artur Hołuj aktywnie uczestniczy również w działalności organizacyjnej na rzecz studentów. Pełniąc funkcję opiekuna Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, był inicjatorem i organizatorem piętnastu międzywydziałowych oraz ogólnopolskich wydarzeń naukowych, badawczych i projektowych adresowanych do studentów, przyczyniając się tym samym do integracji środowiska akademickiego oraz rozwijania kompetencji młodych badaczy.

Habilitant systematycznie podnosi swoje kompetencje dydaktyczne, uczestnicząc w licznych szkoleniach i warsztatach z zakresu komunikacji oraz wykorzystania specjalistycznych narzędzi informatycznych stosowanych w procesie planistycznym. Jego działalność została doceniona poprzez przyznanie dwóch zespołowych nagród dydaktycznych oraz wyróżnień i nagród przyznawanych przez studentów.

Aktywność organizacyjna Habilitanta cechuje się dużą intensywnością oraz różnorodnością podejmowanych inicjatyw. Szczególnie istotne miejsce zajmuje jego zaangażowanie w organizację wydarzeń naukowych — uczestniczył on w przygotowaniu łącznie 23 konferencji i innych wydarzeń naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. W ramach tych przedsięwzięć pełnił liczne funkcje, w tym sekretarza konferencji, członka komitetów naukowych i organizacyjnych, moderatora sesji referatowych, a także przewodniczącego lub członka komisji oceniających wystąpienia.

Na podkreślenie zasługuje również szerokie zaangażowanie Habilitanta w funkcjonowanie struktur Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Pełnił on liczne funkcje w komisjach i gremiach na poziomie wydziału oraz całej uczelni, dotyczące m.in. ewaluacji, wyboru władz, rozwoju uczelni oraz dydaktyki i rekrutacji. Uczestniczył także w działaniach związanych z akredytacją PKA oraz w inicjatywach promujących uczelnię i popularyzujących naukę, takich jak Dni Otwarte. Skala i charakter tej aktywności świadczą o dużym zaufaniu, jakim darzony jest Habilitant w środowisku akademickim. Potwierdzeniem uznania dla jego dorobku organizacyjnego są liczne nagrody Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, zarówno indywidualne, jak i zespołowe, a także odznaczenia państwowe i resortowe, w tym Medal Komisji Edukacji Narodowej oraz Brązowy i Srebrny Medal za Długoletnią Służbę.

Całokształt przedstawionych aktywności dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę potwierdza ponadprzeciętne zaangażowanie Habilitanta w proces dydaktyczny oraz aktywny udział w życiu akademickim. Skala i różnorodność podejmowanych działań wskazują na jego wysokie kompetencje organizacyjne, odpowiedzialność instytucjonalną oraz zdolność do łączenia obowiązków naukowych z pracą na rzecz studentów, uczelni i otoczenia

społecznego. Dorobek ten należy ocenić jednoznacznie pozytywnie jako istotny element potwierdzający dojrzałość Habilitanta oraz jego przygotowanie do pełnienia samodzielnych funkcji akademickich.

Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę główne osiągnięcie naukowe dr. Artura Hołuja, tj. monografię zatytułowaną „Efekty zewnętrzne w gospodarce przestrzennej”, należy uznać, że praca ta spełnia warunek wniesienia znacznego wkładu w rozwój reprezentowanej dyscypliny naukowej. Również pozostały dorobek publikacyjny Habilitanta, a także jego aktywność naukowa, organizacyjna i dydaktyczna zasługują na pozytywną ocenę w świetle wymagań stawianych kandydatom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

W konsekwencji stwierdzam, że wniosek dr. Artura Hołuja spełnia wymagania ustawowe określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. — *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, z późniejszymi zmianami. Popieram zatem nadanie dr. Arturowi Hołujowi stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna i wnioskuję o dopuszczenie Habilitanta do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Podpis jest prawidłowy

Dokument podpisany przez Aleksandra
Nowakowską
Data: 2026.05.14 19:40:28 CEST

